

Skolkiddarna

av

Björn Ljungquist

När Fjällskolans klocka ringde flög dörrarna upp och skolgården fylldes av stojande barn. Det var lördag och sista rasten för dagen. Mats och Bert gick bort till den delen av skolgården som solen nådde. Mats sköt tillbaka skolmössan och kisade upp mot himlen.

– Dô de blir nog bra väder hela helgen, sade han till kamraten. De ser så ut i alla fall.

Denne rullade upp kanterna ytterligare på sin röda pirka, så att den nästan såg ut som en judisk kalott.

– Hoppas de, kommenterade han.

I kväll skulle den nya amerikabåten gå nerifrån Masthuggskajen och då brukade traktens pojkar vara nere på kajen och plocka fimpar. Var det bra väder så gav det alltid en bättre skörd. Amerikabåten, den stora vita Kungsholm, med de gyllene kronorna på skorstenarna, hade levererats från varvet veckan innan och skulle nu göra sin jungfrufärd över till New York. Det skulle vara mängder med folk och det skulle ge en bra utdelning. Visserligen skulle det bli fler än bara Mats och Bert, som ville vara med och dela på överflödet, men det brukade räcka till alla. Hela veckan hade de talat om just denna avfärden och sett fram mot den.

– Har du någon marmelad kvar? frågade plötsligt Bert.

– Ja, svarade kamraten, det ligger en halv kartong kvar i trappen till källarn.

Marmelad var en konfektyr som grabbarna veckan innan hade varit med och "räddat", när det brann i Forsbergs Chokladfabrik nere på Karl Johansgatan. Forsbergs Chokladfabrik hade legat i några låga, äldre träbyggnader och av någon anledning hade det börjat brinna i fabriken. Röken hade setts över stora delar av västra Göteborg och lockat massor av åskådare, som det alltid gjorde när något ovanligt hände.

Brandkårens gubbar hade gjort ett stort hål i planket som omgav fabriken, för att komma in med sina stegbilar och slangar. Senare på kvällen när allt räddningsmanskapet hade dragit sig tillbaka och någon hade hängt en presenning för hålet i det trasiga planket, hade ryktet gått.

Lagret med gottet hade klarat sig nästan helt. Visserligen var det mesta vattenskadat, men vem brydde väl sig om det. Massor av ungar hade forcerat presenning hindret och gav sig in i skattjakten. Någon hade tur och kunde hitta en relativt oskadad kartong, men varor i, men det mesta var kletigt och blött.

Nu var detta inget som skrämde de ungar som vågat sig in. De var varken bortskämda med godsaker eller brukade ha några egna pengar. Mats och Bert hade tillsammans hittat två små kartonger med Mexikanare, en chokladkaka som var en av fabriken specialiteter, samt massor med olivfärgad sockerbeströdd marmelad.

Hemma hade de givmilt delat med sig till syskon och vänner, men de hade också lagt undan en del hemma i respektive källare. Innan veckan var slut hade de ätit sig mätta på gottet och det förlorade då snabbt i värde. Men nu hade det gått några dagar och Bert hade känt ett litet sug i magtrakten.

När sedan klockan ringde ut efter sista timman begav sig de båda vännerna raskt hem. De hade inga läxor över helgen och böckerna kunde därför ligga kvar i bänkarna tills de kom tillbaka på måndagen.

Amerikabåten skulle gå klockan sex och det gällde att vara där i tid. Bert hade inte glömt suget efter marmeladbitarna, utan gick med Mats hem och fick sig några bitar, men det smakade inte så gott som han hade tänkt sig. Efter en halvtimme visslade Mats signalen till Bert. Denne kom strax ut från porten, fortfarande med pirkarna hårt rullad. De båda tog vägen nedför Skepparegatan mot Amerika kajen. Mats hade deras gemensamma gamla unikabox med sig och de brukade alltid plocka ihop. Det gick inte fortare, men de kunde täcka ett större område.

Det var redan en hel del folk komna och trafiken ökade hela tiden. Hästskjutsar och bilar stod uppställda vid hamnskjulets gavel och finklädna människor dirigerade hantlangare som släpade på de stora tunga koffertarna. På skjulets långa altan hade det redan börjat samlas en massa folk i fina kläder, som skulle ta farväl av amerikaresenärerna. Mats och Bert började plocka med en gång. Det fanns visserligen inte så mycket, så här i början, men eftersom de var de första plockarna, så kunde de ostörda svepa över hela kajområdet mellan fartyget och skjulet. En äldre herre som stod vid relingen, tittade roat på de båda pojkarna, när de med blicken strök fram över stenläggningen.

– Hey lad! ropade han och lät en lång fimp beskriva en båge i luften innan den landade framför Mats.

Han plockade snabbt upp och släckte den, innan den fick göra sällskap med de andra fimparna i unikaboxen. När Bert tittade uppskattande mot honom, tog herrn ytterligare ett par hela cigaretter och släppte ned dem till de båda pojkarna på kajen. Efterhand dök det upp fler plockare och strax innan Kungsholm skulle lägga ut och passagerarna började slänga färggranna serpentiner till åskådarna uppe på balkongen, så gick de båda kamraterna sin väg. När serpentinerna brast och symboliserade att man lämnat Sverige, skulle det vara så mycket skräp på kajen att det inte gick att hitta något. De brukade sälja sin skörd rensad, den betalades mycket bättre då och eftersom klockan inte var så mycket, kom de överens om att sätta sig i trappan bakom Sjöfartsmuseet och göra jobbet. Båda pojkarna hade slidknivar på sig och efter en halvtimme hade de rensat ut allt användbart. De sprättade upp pappret och skar av det brända i ändan. Skräpet lade de i en papperskorg och täckte över med en gammal tidning så att det inte skulle blåsa runt.

Sedan gick de ned till farbrorn i tobaksaffären på Jaegerdorfsplatsen med tobaken. Det var till honom de flesta pojkarna som plockade fimp, sålde sina skördar och han var den som också betalade bäst. Inte heller var han sådan att han lurade dem. Han kände igen pojkarna och tog in den i rummet bakom affären.

Innehållet i unikaboxen studerades noggrant och han myste gillande åt kvalitén. Cigarrfimparna var extra intressanta, nedskurna blev de en hel del piptobak. Sedan vägde han det på en liten våg. 625 gram var det och enligt den gällande taxan kunde pojkarna därför gå iväg med lika mycket i ören. De hade aldrig plockat så här mycket förut och dessutom hade de hört att ransoneringen på tobak skulle fortsätta en tid ännu, så de skulle säkert klara sin utkomst ett tag till. Men nu skulle de upp till Kaparens bio och se den senaste Hopalong Cassidyfilmen.